

In conclusion, there are three separate jurisdictions of Courts of United Kingdom. In England and Wales, the judicial system consists of the following courts: magistrates' courts, county courts, the Crown Court, Supreme Court of Appeal and Supreme Court. The court system of Scotland and Northern Ireland is different. In Northern Ireland the judicial system consists of the superior courts such as the Court of Appeal, the High court and the Crown Court, which together comprise the Supreme Court of Judicature. The judicial system of Scotland is made up of district courts, sheriff courts and the Court of Session.

Список використаних джерел

- 1.Апарова Т.В. Суди і судовий процес Великобританії. Англія, Уельс, Шотландія. М.: ІМПЕ, 1996. Апарова Т.В., Богданівська І.Ю., Крилова Н.С. Судова система Великобританії // Судові системи західних держав. М.: Наука, 1991 (гл. III), - 157 с.
- 2.Назаров І. В. Судова система Великої Британії та її реформування у зв'язку із членством у Європейському Союзі / І. В. Назаров // Проблеми законності : академ. зб. наук. пр. – Харків, 2011. – Вип. 115. – С. 179–187.
- 3.Крайнік П. І. Система державного управління Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії: досвід для України / уклад. П. І. Крайнік ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. В. Загороднюка. - К. : НАДУ, 2011. – 48 с.
- 4.Фонд Європейського права лорда Слинна Англійська система правосуддя. – 2011. – 31 с.

References

1. .Aparova T.V. Sudy i sudovy protses Velykobrytanii. Anhliia, Uels, Shotlandiia. M.: ІМПЕ, 1996. Aparova T.V., Bohdanivska I.Iu., Krylova N.S. Sudova systema Velykobrytanii // Sudovi systemy zakhidnykh derzhav. M.: Nauka, 1991 (hl. III). - 157 s.
- 2.Nazarov I. V. Sudova systema Velykoi Brytanii ta yii reformuvannia u zviazku iz chlenstvom u Yevropeiskomu Soiuzi / I. V. Nazarov // Problemy zakonnosti: akad. zb. nauk. pr. – Kharkiv, 2011. – Vyp. 115. – S. 179–187.
- 3.Krainik P. I. Systema derzhavnoho upravlinnia Spoluchenoho Korolivstva Velykobrytanii i Pivnichnoi Irlandii: dosvid dlia Ukrainy / uklad. P.I. Krainik; za zah. red. Yu. V. Kovbasiuka, S. V. Zahorodniuka. – K.: NADU, 2011. – 48 s.
- 4.Fond Yevropeiskoho prava lorda Slynna Anhliiska systema pravosuiddia. – 2011. – 31 s.

Галашин І.

*магістрант юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.і.н., доцент кафедри теорії
та історії держави і права Грубінко А.В.*

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОВОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми полягає у тому, що правове виховання є надзвичайно важливим у формуванні свідомості сучасних українців. Більш гостро стоїть дана проблематика і через те, що більша частина населення має ще правову свідомість радянського минулого, а з часу здобуття Україною незалежності важливого акцентування на цій темі так і не відбулось. Тому це зумовлює

проблему в дослідженні необхідності правового виховання та про саму природу даного процесу, оскільки виховання у широкому форматі являє собою функцію суспільства, яка забезпечує його розвиток за допомогою передачі новим поколінням людей соціально-історичного досвіду попередніх поколінь.

Метою статті є передбачення можливості та перспективи реалізації правового виховання у найближчому майбутньому, тобто розглядаємо його вже як процес і результат.

Предметом дослідження є виховання у чистому вигляді та правове виховання, яке впливає на свідомість людини через правові засоби впливу.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Проблемними аспектами визначення та застосування правовому вихованню присвятили свої праці: О.М.Бандурка, В.В. Головченко, І.Г. Лукичев, А.А. Кваша, А.А. Кутиркін, М.І. Панов, Є.С. Підчасов, Т.О. Подковенко.

Виклад основного матеріалу.

Процес соціалізації здійснюється як в спеціально організованих соціальних інститутах, таких як сім'я, дошкільні установи, школа, професійні та вищі навчальні заклади, дитячі та молодіжні організації та об'єднання, так і в різних неформальних групах, об'єднаннях.

Поняття «соціалізація» дещо ширше, ніж «виховання», оскільки під вихованням розуміємо систему направлених впливів, тоді як соціалізація включає також ненавмисні, спонтанні впливи. Тому швидше вихованням є одна з форм соціалізації особистості, а саме керований та цілеспрямований процес соціалізації.

Змістовно правова соціалізація визначається як процес засвоєння правових знань і правових навичок, необхідних людині, аби стати членом конкретного суспільства, адекватно діяти й взаємодіяти зі своїм соціокультурним оточенням у межах певного правового поля, формувати свій спосіб правового життя [4].

На думку І.Г. Лукичева, під соціальним вихованням необхідно розуміти процес формування у майбутніх фахівців соціально значимих якостей, які займають особливе місце в структурі якостей особистості, оскільки обумовлюють суспільно значима поведінка людини.

Освіта і виховання здатні сформувати і дати суспільству повноцінну особистість. Також варто звернути увагу, що в сучасному світі молода особа повинна крім морально-психологічних якостей здобути ще і професійні вміння, навички, знання і, одним із найголовніших чинників, досвід нормального соціального спілкування. У соціології цей процес називається соціалізацією особистості. При цьому одним із головних засобів правової соціалізації розглядається правове виховання

Першим етапом правового виховання людини виступає сім'я та дошкільні заклади. Правове виховання повинно здійснюватися не лише в закладах освіти, але й і в сім'ї. З цією метою український дослідник А.А. Кутиркін пропонує створення серії підручників з правового виховання для дітей дошкільного віку, розроблених під контролем Міністерства освіти та науки України та провідних дитячих психологів [6, с. 123]. Наступний етап правового виховання повинен здійснюватися у вищих навчальних закладах.

Саме у вищих навчальних закладах людина повинна вже відшліфовувати та поглиблювати отримані правові знання, усвідомлювати їх на якіснішому рівні [3, с. 6].

В даний час в юридичній літературі існують різні визначення правового виховання. А.А. Кваша визначає правове виховання через його складові елементи: «правове виховання полягає у передачі, накопиченні і засвоєнні принципів і норм права, а також у формуванні відповідного відношення до права і практики його реалізації, умінні використовувати свої права, дотримуватися заборони і виконувати обов'язки».

Правове виховання являє собою процес впливу на свідомість людей задля формування високого рівня правової культури. Це здійснюється з метою виховання внутрішньої поваги до права, знання права, а також вміння застосовувати дані правові знання на практиці.

Правове виховання - це цілеспрямована діяльність держави, громадських об'єднань з передачі юридичного досвіду; систематичний вплив на свідомість і поведінку людини з метою формування певних позитивних уявлень, поглядів, ціннісних орієнтацій, установок, що забезпечують дотримання, виконання і використання юридичних норм. Важливим методом правового виховання є правова просвіта.

Аналізуючи роль і місце правового виховання в діяльності ВНЗ, О.М.Бандурка зазначає, що велике значення у цій роботі має надаватися керівній ланці навчального закладу. Значущим є особистий приклад керівника, у якому поєднується справедлива вимогливість до підлеглих і турбота про них [1, с. 214].

Правове виховання навряд чи слід розуміти як якусь ізольовану форму виховання, воно є елементом загального виховання і освіти, принаймні, виступає як частина морально-правового виховання.

Правове виховання відіграє важливу роль у формуванні особистості, метою якої є формування у свідомості та поведінці людини позитивних уявлень і поглядів, ціннісних орієнтацій, які забезпечують їх дотримання і виконання юридичних норм. Звичайно ж, правова підготовка людей не вичерпується їх формальними юридичними знаннями й уміннями.

Визначаючи поняття правового виховання як процес правової соціалізації особистості, сприйняття нею вимог права, його результативного значення, слід підкреслити, що воно повинне бути: системним, систематичним, цілеспрямованим та організованим [5].

Правова соціалізація надає формуючу дію на свідомість індивіда в процесі його соціально-правової взаємодії, коли здійснюється обмін значущою інформацією між ним і іншими суб'єктами права. Це може відбуватися як при стихійному впливі на людину різних соціальних і природних чинників, що вимагає свідомого вибору форми поведінки, так і при цілеспрямованій дії на нього створеної впливовими агентами соціалізації системи суспільних механізмів, важливою складовою яких є правова освіта [2].

Залежно від форм виховання, застосовуваних в якості впливу на особистість, можна виділити два види правового виховання:

- загальне - мається на увазі правове виховання населення в цілому, проведення лекцій щодо правових знань, тематичні вечори з правових запитань, громадські консультації, діяльність засобів масової інформації і т.д.;

- спеціальне - мається на увазі цілеспрямоване навчання основам правових знань (спеціальні курси в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах), а також фахову юридичну освіту як спеціальна підготовка і навчання у вищих і середніх навчальних закладах юридичного профілю. До форм правового виховання відносять правове навчання, правову пропаганду, самовиховання, юридичну практику.

Необхідність організації державою правового виховання обгрунтована тим, що законодавчі норми, встановлені в країні, нерідко порушуються, чому сприяють існуючі в окремих членів суспільства різні форми деформації правової свідомості. З метою відновлення законності держава змушена застосувати до порушників як встановленні нормами права заходи примусу, так і відповідні міри виховного впливу.

Завдання правового виховання, що стоїть перед суспільством, полягає в тому, щоб досягти такого рівня правової культури, коли кожен його член буде дотримуватись правових норм виключно в силу внутрішньої потреби, власних моральних переконань, а не під страхом примусу. В ідеалі правомірна поведінка не повинно бути обумовлено ніякими іншими мотивами, крім моральної необхідності.

Багатогранність правового виховання передбачає прийняття заходів по досягненню одночасно пізнавальних, емоційних цілей. Таким чином, цілі правового виховання досягаються поступово, шляхом переходу від простих до складних. Поетапність диктується самим їх змістом.

Тому правова соціалізація охоплює всі соціальні процеси, завдяки яким індивід засвоює певні, зокрема правові, знання, норми, цінності, що дозволяють йому функціонувати як повноцінному і повноправному члену суспільства [7].

Висновок. Отже, підсумком же вирішення цих проблем має стати найбільш сприятлива громадська атмосфера, в якій людина змогла б повірити в національну правову систему, у правосуддя; особистість повинна сприймати правові норми не як зовнішній вплив, а як ціннісний ідеал.

Кожна людина має власне уявлення про ідеали добра і справедливості, яке формується, насамперед, у родині, у процесі виховання та освіти.

На ці уявлення не може не впливати середовище, в якому живе індивід, відбувається його правова соціалізація, включаючи соціальну ідентифікацію, в тому числі обумовлену етнічним походженням, конфесійною приналежністю.

Таким чином, швидкі радикальні соціальні зміни призвели до того, що майже всі суб'єкти суспільного життя втратили свою колишню ідентифікацію; соціальні інститути, що займаються правовою соціалізацією підростаючого покоління, перебувають у стані соціально-правової дезорганізації; культурні та правові цінності, норми, соціальні взаємозв'язки відсутні, слабшають або взагалі суперечать один одному. В таких умовах різко знижується ефективність успішної правової соціалізації молоді.

Список використаних джерел

1. Бандурка О. М. Професійна етика працівників міліції : навч. посіб. / О. М. Бандурка. – Х. : ХНУВС, 2011. – 262 с.
2. Гуляихин В.Н. Юридическое образование как фактор и средство правовой социализации российских граждан / В.Н. Гуляихин // Современное образование. Право и образование. — №10. — 2010. — С. 59-70

3. Данильян О. Г. Деякі напрями оптимізації правового виховання в сучасній Україні // О. Г. Данильян, Я. О. Овдієнко // Наук. записки Харк. ун-ту Повітряних сил (Соціальна психологія, філософія). – 2009. – Вип. 2 (33). – С. 3–11
4. Дзьобань, О. П. До питання про застосування синергетики для осмислення сутності правової культури [Текст] / О. П. Дзьобань, Є. М. Мануйлов // Наук. зап. Харк. ун-ту Повітр. Сил. Соціальна філософія, психологія. – Х. : ХУПС, 2007. – Вип. 1(27). – С. 26–32; Дзьобань, О. П. Сучасна соціокультурна трансформаційна динаміка: основні тенденції й деякі методологічні аспекти дослідження [Текст] / О. П. Дзьобань // С. Рахманінов: на зламі століть : зб. матер. Міжнар. симпозиуму. – Х. : СПДФО Носань В. А., 2007. – С. 200–207
5. Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс. Підручник / О.В. Зайчук, Н.М.Оніщенко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
6. Кутиркін А. А. Шляхи правового виховання населення України / А. А. Кутиркін // Право України. – 2008. – № 3. – С. 122–125 розвитку теорії та практики.
7. Лозовой, В. О. Саморозвиток особистості у філософській рефлексії та соціальній практиці [Текст] : монографія / В. О. Лозовой, Л. М. Сідак. – Х.: Право, 2006. – С. 91–109.

*Гудима Л., Колодійчук Н.
студенти III курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к ю н., доцент кафедри теорії
та історії держави і права ТНЕУ Баран А.В.*

НОВЕЛІЗАЦІЯ ДО ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСУ АВСТРІЇ 1811 р.: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

Початок ХХ ст. став для австрійської цивільної науки переломним моментом. Характерною рисою австрійського загального цивільного кодексу була його дещо громіздка структура. Однак загалом лаконічність та недостатня теоретична база кодексу дозволяли виявити гнучкість у тлумаченні [1, 49]. Нагальна проблема постала у регулюванні нових суспільних відносин, які не регулювались кодексом 1811 р. Австрійські правники розуміли це, але не мали чітких напрямків реалізації реформування.

Основні напрямки та принципи процесу внесення змін до Цивільного кодексу Австрії 1811 р. розробив австрійський науковець Й. Унгер у своїй програмі новелізації. Одразу ж після опублікування Новел Е. Тіль, Ф. Цолль, С. Врублевський та ін. здійснили аналіз внесених до кодексу змін. Український вчений професор С. Дністрянський переклав на українську мову не тільки Цивільний кодекс Австрії 1811 р., і який був введений у Відні 1919 року у період існування ЗУНР, але й усі Новели до нього. Сучасну оцінку внесеним до Цивільного кодексу Австрії 1811 р. в 1914-1916 рр. змінам надала сучасний польський дослідник професор К. Суйка-Желінська в межах дослідження найбільших кодифікацій приватного права в Європі в ХІХ-ХХ ст.

Професор Ягелонського університету К. Суйка-Желінська звертає увагу на те, що ідея реформування цивільного кодексу користувалася великою популярністю в правничих осередках та політичних кругах. Зокрема,